

Trudnomyslnost Žižkovskému divadlu Járy Cimrmana nehrozí

09.10.2013

V půli září se rozjela další sezóna Žižkovského divadla Járy Cimrmana, jehož humor zřejmě nikdy nezevšední. Největší Čech Zdeněk Svěrák exkluzivně pro RN zavzpomínal na Žižkov a předeštl své plány do budoucna, v nichž nechybí nová pohádka z dílny Svěrákových nebo vydání nové knížky, která nás zavede do doby před Obecnou školou.

Ještě pořád platí, že do divadla chodíte stejně rád jako na pivo?

Platí. Na každé představení se pořád strašně těším. Možná i víc, než když jsem byl mladej. Snad je to i tím, že si uvědomuju, že se blíží konečná, a tak jsem vděčný za každé představení, kterého se ve zdraví dočkáme a přitom jsme navíc schopní výkonu.

To jsem rád, že nepodléháte trudnomyslnosti - zvláště když váš soubor navěky opustil dlouholetý člen divadla Jan Kašpar.

No jsou to rány. Jedině prací na to člověk nemyslí. S Honzou Kašparem to bylo velice rychlý, naštěstí netrpěl dlouho. Ale hrál až do konce, i s kyslíkovými hadičkami ještě Děda Vševěda – stejně jako Láďa Smoljak, který odehrál představení ještě měsíc před skonem. Honza doufal, že se mu to spraví a za vozíkem bude mít schovanou kyslíkovou bombu a tak bude hrát ještě dlouhá léta. To se mu bohužel nespěnilo.

Je pravda, že kvůli jeho handicapu jste mu psali speciální sedací postavy?

Ano. Už po jeho nehodě jsme mu přenechali role, v nichž se postavy po pódiu moc nepohybovaly. Když jsme zjistili, že to jde a on svou invaliditu nechtěl před nikým skrývat a naopak při závěrečném potlesku přijel na vozíku, čímž si vysloužil ještě větší aplaus, začali jsme mu bez ostychu psát role přímo pro něj.

Pojďme se bavit o veselejších věcech. Co vás poslední dobou potěšilo?

U pokladny jsem se dozvěděl zajímavou věc. Lidé si u nás testují svoje budoucí partnery, protože jak známo, humor je v manželství moc důležitý. Kluk si sem přivede holku, a jestli nemá stejný smysl pro humor jako on, dotyčná neprojde a mladík hledá jinde. (smích)

Znáte konkrétní příklady?

Je jich moc! Otěstoval jsem ji, neprošla. A taky to funguje obráceně i u holek. I ty chtějí mít jistotu a testují!

Přes dvacet let funguje ŽDJC. Co vám utkvělo nejvíc v paměti z doby, kdy jste tady začínali?

My jsme hledali divadlo, který bude blíž k centru. Protože Solidarita ve Strašnicích, kde jsme tenkrát působili, nám přišla po revoluci z ruky a báli jsme se, že bude na nás chodit míň lidí než za totáče, což byla naštěstí mylná obava. Žižkov měl tu výhodu, že to bylo blízko centra, a přitom se tu dalo ještě zaparkovat. Teď už to tak není, udělali modré čáry. Diváci s tím mají problém, jak se k nám dostat – Ještě že udělali na Kostničáku pár volných míst. Zajímavé bylo v těch začátcích, že jsme snili o tom, že budeme mít divadlo pojmenované po Járovi Cimrmanovi. Jenže tahle budova se jmenovala po T. G. Masarykovi. Těžký kalibr

troufnout si na našeho tatíčka, zvláště po revoluci. Takže jsme nejdřív uvažovali, že by se divadlo jmenovalo T. G. M. a jeho kamaráda Járy Cimrmana nebo obráceně, nakonec se ustálil název Žižkovské divadlo Járy Cimrmana, které působí v budově T. G. M. Divadlo nebylo na začátku v úplně nejlepším stavu, ale díky dobré návštěvnosti má teď slušnou úroveň.

Jak vám Žižkov za tu dobu přirostl k srdci?

Žižkov kvete. Hospody nezanikají, je jich tu jak máku. Je tady hodně cizinců, kteří poznávají Prahu právě skrze tuto čtvrť. Když je víc času, zajdu si pod sochu Jana Žižky, což je pořádný macek a mě pořád svou velikostí fascinuje. Myslím, že si zvykneme i na tu odpalovací rampu – televizní vysílač. Dopadne to s ní asi podobně jako kdysi s Petřínkou rozhlednou, proti které protestoval Jan Neruda a jiní. Čas ukáže, že si na věž zvykneme a přijmeme ji do srdce.

Když jsme u těch velikánů - s Žižkovem je spjatá postava Švejka, která se zapsala do české literatury stejně jako vynálezce Cimrman. Našli bychom mezi nimi nějakou souvislost?

No řekl bych, že za Švejkem ještě trochu pokulháváme. (smích) Je fakt, že pojem Cimrman se stal celonárodně známým. Jsou to obě literární postavy, ovšem Švejk je záhadnější. Nevíme, jestli je to dobrák, nebo podšívka, nevím nic o jeho rodičích apod. Cimrmana jsme popsali zřetelněji. Je to neúspěšný vynálezce, umělec a vědec, který má víc sebevědomí, než je zdrávo, a nese v sobě ukřivděnost. Nemůže být tak světový, protože je úzce semknutý s českými reáliemi a jazykem. Švejk je spjatý naopak s první světovou válkou, kterou zná každý. Cimrman je vyloženě český jako třeba Seifert, který se nám domácím krásně čte, ale v překladu už takové kouzlo nemá. A vidíte, další souvislost s Žižkovem.

Jak by si Cimrman poradil s internetem nebo sociálními sítěmi?

Už jsme zmapovali, že byl jeho zakladatelem, ale on nedomyslel, že je v mnoha směrech docela záludnej. Anonymita je leckdy příjemná, ale třeba včera jsem se dozvěděl, že mám na Facebooku profil, o který se někdo stará a mluví za mě. Lidé si myslí, že komunikují se mnou, a není to pravda. Třeba je tam politické pamflet, co podepíšu svým jménem, a to není fér. Nemám možnost se proti tomu bránit.

Aktivně jste se účastnil prezidentské kampaně. Jak tomu bude v případě aktuálních předčasných parlamentních voleb?

Já budu volit. Angažoval jsem se minule až na úkor svého zdraví, a je tam jiný prezident, než jsem si přál. Ale většina národa byla jiného názoru, a tak já mám teď čistý svědomí, že jsem udělal, co jsem mohl. Prorokoval jsem, že mapa naší republiky zoranžoví a zrudne. Může se stát, že si tohle uvědomí víc lidí a možná si najdou mezi pravicí někoho, koho budou volit. Třeba nebude ta prohra tak strašlivá.

Pojďme k filmu a psaní. Co chystáte?

Jsme teď v zajetí – já a můj syn Jan – hudební pohádky *Tři bratři*, kterou společně připravujeme. Bude to film pro děti, hudbu skládal Jaroslav Uhlíř. Ke třem pohádkám v jednom filmu – o *Šípkové Růžence*, *O dvanácti měsíčkách* a *Červená Karkulka* – jsme domyslili ještě čtvrtou.

Čtvrtá pohádka bude vaše autorská?

Ta vlastně spojuje všechny tři pohádky. Je o třech bratřích – jeden z nich osvobodí Šípkovou Růženku, druhý jako myslivec zase Karkulku, třetí si vezme Marušku z *Dvanácti měsíčků*. Klasické pohádky tím ale nezkažíme, jen je navzájem propojíme. V hlavních rolích budou hrát Vojta Dyk, Tomáš Klus, Oldřich Kaiser, Jiří Lábus, Marie Rottrová nebo Petra Černocká a další, já budu hrát vypravěče. Moc se na to těším. Honza mi ukázal už některé záběry a byly skvělé.

Váš syn aktivně brojí proti finanční tísní české kinematografie. Jak je to těžké sehnat v dnešní době prostředky k natáčení?

Moc těžké. Honza už to chtěl dokonce vzdát. Já mu ale připomněl, že když jsme točili *Tmavomodrý svět*,

měli jsme jen dva spifiry, ale my jich potřebovali osm a nakonec jsme to zvládli. Řekl jsem mu, aby některé scény točil jednodušeji, bez počítačové animace, postaru. Právě ty finanční mantinely v nás probouzejí tvořivost – třeba loutková postava vlka se velice povedla.

Co se týká knižního vydání, plánujete něco do budoucna?

Připravuji knížku *Po strništi bos* o mém dětství v protektorátu. Začal jsem s psaním již před deseti lety, teď jsem se k tomu vrátil a celé to kompletně přepsal.

Nebylo to těžké navázat po letech na rozpracované dílo?

Musel jsem si dát přestávku v psaní, abych napsal i o tom, co se nestalo. Aby vyprávění mělo dramatický oblouk. Musíte s materiálem zahýbat, aby byl živější. Zamíchal jsem s tím, něco vyměnil nebo vynechal, aby to mělo tah. Třeba taková Božena Němcová, nechci se s ní srovnávat, si taky musela vymýšlet. *Babička* by jinak nebyla tak dokonalá.

Na které dílo z té ohromné řady úspěšných snímků a her nedáte nikdy dopustit?

Určitě je to *Obecná škola*. Tam se spojilo tolik vzpomínek, především z mého dětství.... Navíc já si zahrál svého tatínka, můj syn to celé režíroval a vše se odehrává v našem baráku i ve škole, kde se to celé stalo. To všechno jsou věci, co podporují autenticitu příběhu.

Zdeněk Svěrák (nar. 1936), humorista, dramatik, scénárista, textař a herec je známý především v účinkování v Žižkovském divadle Jára Cimrmana, pro které spolu s Ladislavem Smoljakem napsal patnáct úspěšných her. Kromě toho má na kontě divácky oblíbené filmy *Vrchní, prchni*, *Kulový blesk*, *Vesničko má středisková*, oscarového *Kolju*, *Tmavomodrý svět* nebo *Obecnou školu*. Otextoval Schelingerův hit *Holubí dům*, spolu s Jaroslavem Uhlířem napsal stovky písniček pro děti i dospělé. V současné době mu vyjde knížka *Po strništi bos*, spolupracuje také se svým synem Janem na nové hudební pohádce *Tři bratři*.

Text a foto: Martin Hošna